

De Noord-Atlantische Verdragsorganisatie, de grootste en machtigste militaire alliantie ter wereld, bestaat 75 jaar. Dit zal zeker gevierd worden tijdens de jaarlijkse NAVO-top, die dit jaar doorgaat van 9 tot 11 juli in Washington DC. De vredesbeweging in de Verenigde Staten maakt zich alvast op voor een internationale tegentop en een protestmars. Medewerkers van Vrede vzw hielpen het programma van de tegentop samenstellen, en zullen er deelnemen (als spreker of moderator) aan workshops, debatten en webinars.

Maar wat heeft de vredesbeweging precies tegen de NAVO? Dit westers militair bondgenootschap is uitgegroeid tot dé drijvende kracht achter de militarisering van de internationale relaties. Onder impuls van de NAVO lijkt het concept diplomatie uit het westers vocabularium te zijn verdwenen, zoals duidelijk blijkt uit de trans-Atlantische weigering om enig diplomatiek initiatief te nemen om een uitweg te zoeken uit het bloedige Oekraïense oorlogsmoeras. Militarisme is volgens de NAVO het enige antwoord op alle mondiale problemen en crisissen. Het is een destabiliserend orgaan dat naar eigen goeddunken, ver buiten het grondgebied van de lidstaten, militair intervineert en daarbij de Verenigde Naties omzeilt en het internationaal recht schendt. Voornamelijk fungerend als een vehikel voor de geopolitieke en economische belangen van de VS, maakt het louter bestaan van de NAVO conflicten en oorlogen waarschijnlijker. De vijandigheid tegenover landen die het bestempelt als “systemische rivalen”, met name Rusland en China, wakkert een gevaarlijke (ook nucleaire) wapenwedloop aan. De NAVO is tevens de belangrijkste motor van de militarisering in Europa.

De NAVO werd in de context van de Koude Oorlog opgericht op 4 april 1949 in de VS door 12 landen, waaronder België, om de ideologische vijand, de Sovjet-Unie, af te schrikken en in het geval van een aanval, militair van antwoord te kunnen dienen. De centrale opdracht van de alliantie bestond uit de collectieve verdediging van de leden. Artikel 5 van het Noord-Atlantisch Verdrag stelt dat een aanval op één lidstaat wordt beschouwd als een aanval op alle leden, die het getroffen land dan ook ter hulp moeten schieten, indien nodig met militair geweld.

In 1955 reageerde de Sovjet-Unie met de oprichting van het Warschaupact, een militair bondgenootschap met de Oost-Europese communistische staten. Het groeiend wantrouwen tussen beide blokken leidde tot een wapenwedloop en sterk stijgende militaire uitgaven. De VS en de Sovjet-Unie ontwikkelden in sneltempo alsmaar krachtigere nucleaire wapens en steeds verder reikende draagsystemen.

Het uiteenvallen van het Oostblok leidde midden 1991 ook tot de ontbinding van het Warschaupact. Met het wegvallen van de beoogde tegenstander van de NAVO verdween haar officiële bestaansreden. In plaats van dit te erkennen, stond de westerse militaire alliantie erop zichzelf heruit te vinden. Er volgde een expansieve transformatie tot een militaire macht die overal ter wereld kan interveniëren “ter verdediging van de vrijheid en de veiligheid”. Dit proces verliep via een combinatie van ondoeltreffende internationale interventies (zie Irak, Afghanistan en Libië), het opzetten van wereldwijde militaire partnerschappen en de eigen territoriale uitbreiding.

Sinds de ontbinding van de Sovjet-Unie onderging het bondgenootschap verschillende uitbreidingsrondes in oostelijke richting, wat van bij het begin voor spanningen zorgde met Moskou. De bredere Russische veiligheidsbezorgdheden werden echter compleet genegeerd door de NAVO. Meer nog, sinds 2014 hanteert de NAVO in toenemende mate een confrontatiepolitiek tegenover Rusland en China, onder meer om haar eigen bewapening te legitimeren. Misnoegd over de groeiende NAVO-invloed in zijn rechtstreekse veiligheidsomgeving, viel Moskou in 2022 Oekraïne binnen - een grove schending van het internationaal recht. Het oogstte met zijn militaire agressie echter het omgekeerde van wat het beoogde. De eenheid in het Westen was nog nooit zo groot en de NAVO -met Washington als herbevestigde leider- stond nog nooit zo sterk in Europa als vandaag. Met de recente toetreding van Finland en Zweden, telt de NAVO nu 32 leden. Het doembeeld van een imperiaal Rusland dat op het punt staat Europa verder binnen te dringen, fungeert ondertussen als het ideale excuus voor de NAVO om de Europese lidstaten tot toenemende militaire uitgaven te dwingen.

In 2023 besteedden de NAVO-lidstaten samen 1.341 miljard dollar aan militaire uitgaven (goed voor 55% van het wereldtotaal!). De VS nam meer dan twee derde daarvan voor zijn rekening. Rusland besteedde 109 miljard dollar, en pompt het gros van zijn mankrachten en militaire middelen in de Oekraïne-oorlog. Het is bijgevolg weinig realistisch om te beweren dat Rusland een tweede front zal openen tegen een NAVO-lidstaat. Toch blijven de spreekbuizen van het militair-industrieel complex -de NAVO op kop- het gevaar voor de Russische dreiging er bij de bevolking inpeperen. Dat is niet zo verwonderlijk als je weet dat de VS 42% van de wereldwijde wapenexport voor zijn rekening neemt. De kassa moet blijven rinkelen.

De escalerende confrontatiepolitiek en de militarisering maken Europa en de wereld alleen maar onveilig. Er moet dringend van de door de NAVO uitgestippelde koers afgeweken worden. Tijd voor de militaire alliantie om met pensioen te gaan.

NIEUWE BANKWIJZER: WIE INVESTEERT ETHISCH?

Om de twee jaar gaan de onderzoeksorganisaties FairFin en Financité met een fijne kam door het investeringsbeleid van de banken die actief zijn in België. De organisaties geven de banken scores rond tien maatschappelijk relevante thema’s, gaande van klimaatverandering en mensenrechten tot belastingontduiking en corruptie. Het resultaat is een handige Bankwijzer die laat zien wie het meest ethisch omspringt met het geld van de Belgische spaarders en beleggers.

Belfius, de enige bank die volledig in handen is van de Belgische overheid en het geld van maar liefst 3,7 miljoen klanten beheert, scoort opvallend slecht in de nieuwe Bankwijzer. Het is de enige financiële instelling die lager scoort dan in de vorige analyse twee jaar geleden. Belfius volgde toen nog deels een duurzaamheidsbeleid dat werd opgezet door een extern bureau. Ondertussen zette de bank deze samenwerking stop en vertrouwt ze nu volledig op haar eigen beleid, maar dat is een stuk minder uitgebreid, waardoor Belfius dit jaar dus aanzienlijk slechter scoort wat ethisch bankieren betreft. Uitschieter is de zeer zwakke score van Belfius voor het thema biodiversiteit. Het duurzaamheidsbeleid van de bank is voornamelijk gericht op klimaatkwesties (waarvoor ze een licht verbeterde score liet optekenen in vergelijking met twee jaar geleden), maar stelt geen biodiversiteitsbeleid aan de bedrijven die ze financiert. Zo zou Belfius in principe kunnen investeren in schadelijke mijnbouw, en bedrijven die ontbossing veroorzaken of grondwater vervuilen. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt niet enkel bij de bank zelf. De Belgische overheid is 100% aandeelhouder en zou dus kunnen ingrijpen.

In vergelijking met twee jaar geleden namen de onderzoeksorganisaties een extra bank onder de loep: Crelan. Met de overname van Axa Bank België werd deze instelling een belangrijke speler op de Belgische financiële markt. Crelan scoort echter opvallend slecht. De bank heeft weinig concreet beleid en rapporteert amper, waardoor moeilijk terug te vinden is waarin ze precies investeert. Hoewel deze bank zelden voorkomt in de praktijkonderzoeken, sluit Crelan schadelijke investeringen niet formeel uit. Crelan meet of publiceert de biodiversiteitsvoetafdruk van haar portefeuille bijvoorbeeld niet. Zo biedt de bank geen enkele info over hoe ze omgaat met natuurbescherming, wat teleurstellend is voor een bank die zo actief is in de land- en tuinbouw.

Alle andere doorgelichte banken gaan er in de nieuwe Bankwijzer licht op vooruit. Toch merkt FairFin nog steeds een grote kloof tussen grote en kleine banken. De grootbanken actief in ons land (Belfius, BNP Paribas, KBC, ING en Deutsche Bank) scoren significant slechter. Dat komt omdat hun beleid vaak vager is en meer achterpoortjes bevat. De kleinere banken belicht in de BankWijzer (Triodos, vdk, Argenta) scoren over het algemeen hoog. Zij hebben vaak een consequent en concreet beleid, met algemene regels en minder uitzonderingen. De kloof tussen kleine en grote banken is pijnlijk, want het zijn net de grootbanken die meer klanten hebben, meer geld controleren en dus de meeste impact hebben. Als zij hun beleid zouden versterken, zou dat direct voor een structureel en significant verschil zorgen.

De organisaties achter de Bankwijzer richten hun pijlen dan ook op deze grootbanken. Zij moeten verantwoordelijkheid opnemen voor de grote impact die hun investeringen hebben op mens en planeet. Klanten kunnen hen via de website van Fairfin (www.fairfin.be) klachtenbrieven sturen of op eigen initiatief in gesprek gaan met hun banken om antwoorden te verkrijgen en veranderingen te vragen. Het beleid van de banken moet beter én ze moeten zich ook aan het eigen beleid houden.

75 JAAR NAVO: TIJD OM MET PENSIOEN TE GAAN!

De Vredetelex is het driemaandelijks bewegingsblad voor leden van vzw Vrede. Hiermee houden we u op de hoogte van interessante activiteiten, campagnes en standpunten van de vredesbeweging. Nog geen lid? Surf naar www.vrede.be/lid

WAT HEEFT DE NAVO MET DE GENOCIDE IN GAZA TE MAKEN?

De genocide in Gaza zou niet mogelijk zijn zonder het door de VS geleide militair-industrieel complex, en het grootste en meest effectieve instrument daarvan is de NAVO.

Het Noord-Atlantisch bondgenootschap profileert zich vandaag als een militaire alliantie die wereldwijd kan ingrijpen ter bescherming van de vrijheid, veiligheid en democratie. Om haar zelfverklaarde mondiale missie beter te kunnen volbrengen, heeft de NAVO zich buiten Europa versterkt met tientallen bilaterale en multilaterale militaire ‘partnerschappen’. Volgens Artikel 10 van het Noord-Atlantisch Verdrag kunnen alleen Europese naties nieuwe leden worden. Mondiale partners zijn dus geen leden, waardoor de automatische verbintenis van de NAVO om hen (militair) te hulp te schieten in het geval van een aanval, niet van kracht is. Aan partnerlanden worden wel wapens verkocht, er wordt gewerkt aan de interoperabiliteit van hun wapensystemen met die van de NAVO, hun strijdkrachten nemen deel aan trainingsprogramma’s en gezamenlijke militaire oefeningen, enz.

In de regio West-Azië heeft de NAVO partnerschappen opgezet die verwoestingen hebben aangericht, wapens hebben verspreid en instabiliteit hebben veroorzaakt. De Mediterrane Dialoog, een partnerschap gelanceerd in 1994, omvat Algerije, Egypte, Israël, Jordanië, Mauritanië, Marokko en Tunesië. Tien jaar later zag het Istanboel Samenwerkingsinitiatief het levenslicht, met Bahrein, Koeweit, Qatar en de Verenigde Arabische Emiraten. Onder de NAVO-partners zien we overigens enkele van de meest onderdrukkende, autoritaire en dictatoriale regeringen in de wereld, die verantwoordelijk worden geacht voor allerlei mensenrechtenschendingen.

Een van de belangrijkste partners van de NAVO in het Midden-Oosten is Israël, een land dat al decennia een illegale bezettings-, nederzettingen- en apartheidsb beleid voert tegen de Palestijnen, en waarvan de regering onlangs door het Internationaal Gerechtshof en de Veiligheidsraad van de Verenigde Naties is gesommeerd om haar moorddadige activiteiten in Gaza te staken.

Al sinds zijn oprichting wordt Israël gesteund door NAVO-landen, onder meer door het Israëlisch leger te financieren, te bewapenen en te trainen, en door diplomatieke dekking te verschaffen voor de vele Israëlische schendingen van het internationaal recht en van de mensenrechten. In het bijzonder de steun van de leidende macht binnen de NAVO, de VS, houdt al decennia en onvoorwaardelijk

aan. Washington spekt de Israëlische militaire rekeningen met verschillende miljarden dollars per jaar en faciliteert de genocide in Gaza sinds 7 oktober 2023 met extra militaire steunpakketten.

Israël importeert voornamelijk wapens uit de VS en Duitsland, maar drijft ook wapenhandel met andere NAVO-leden. In 2017 kreeg Israël een permanente officiële missie op het NAVO-hoofdkwartier in Brussel en in de loop der jaren werden stappen ondernomen om het land nauwer te integreren in het bondgenootschap, dat vooral wil profiteren van de geavanceerde wapensystemen die Israël ontwikkelt, én uittest op de Palestijnen. NAVO-leden kochten al voor miljarden dollars aan wapens van Israël, waaronder het Arrow 3-raketafweersysteem (vorig jaar verkocht aan Duitsland voor 3,5 miljard dollar), Kamikaze-drones en antidrone-systemen. De Israëlische wapenexport nam een extra hoge vlucht na de Russische invasie van Oekraïne in 2022. De NAVO is specifiek geïnteresseerd in Israël’s gebruik van artificiële intelligentie (AI), dat na 7 oktober 2023 naar verluidt een belangrijk onderdeel werd van de militaire strategie in Gaza. Een AI-programma, genaamd ‘Lavender’ zou een centrale rol spelen bij het selecteren van Palestijnse doelwitten voor bombardementen.

In januari 2023 bezocht de Israëlische president Isaac Herzog het hoofdkwartier van de NAVO. Het was de eerste keer dat een Israëlische president Noord-Atlantische Raad toesprak, een illustratie van de steeds innigere band tussen de NAVO en de staat Israël. De NAVO verklaarde voor de gelegenheid: “De NAVO en Israël werken al bijna 30 jaar samen op gebieden als wetenschap en technologie, terrorismebestrijding, civiele paraatheid, het tegengaan van massavernietigingswapens, en vrouwen, vrede en veiligheid. In het afgelopen jaar is die samenwerking gegroeid”.

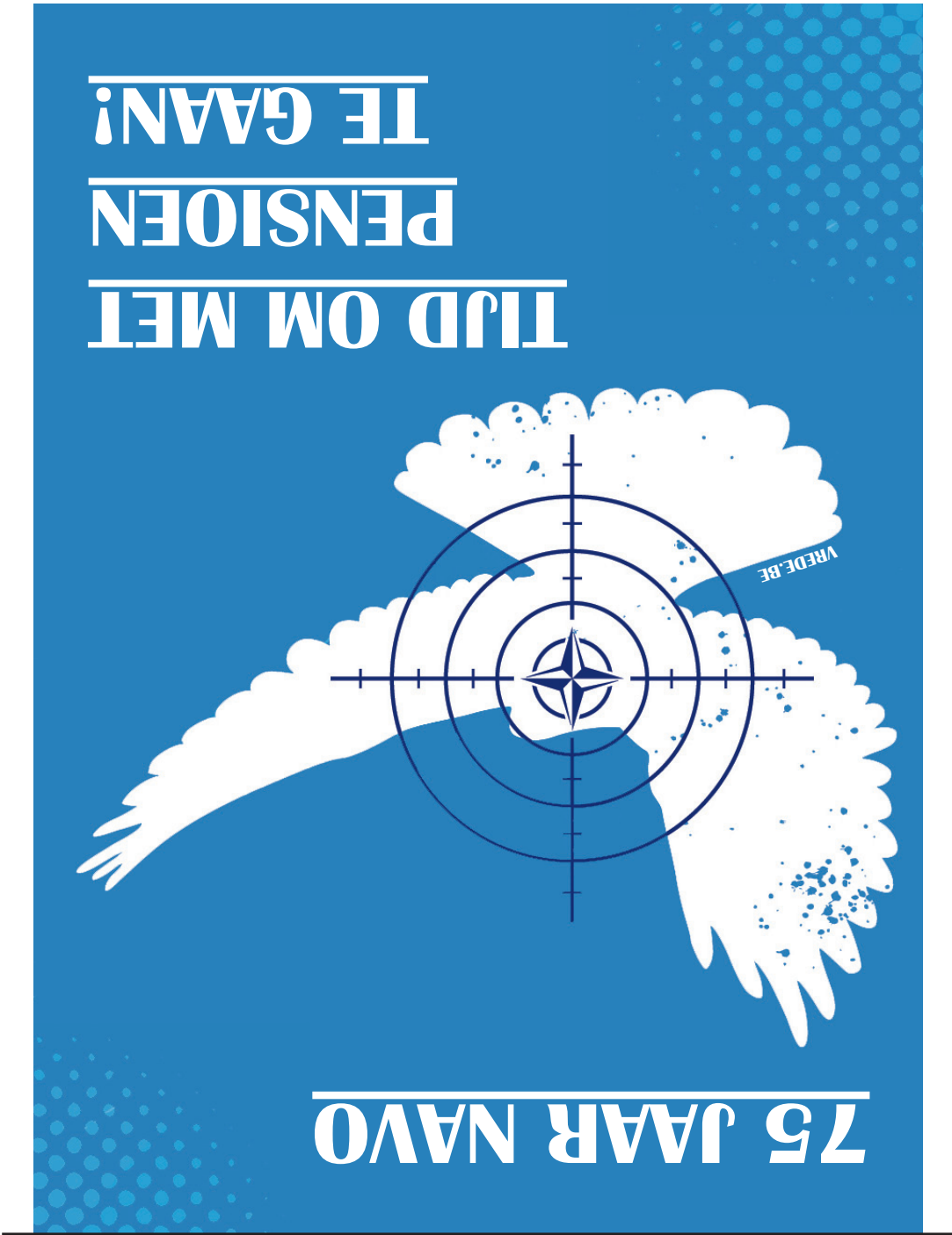
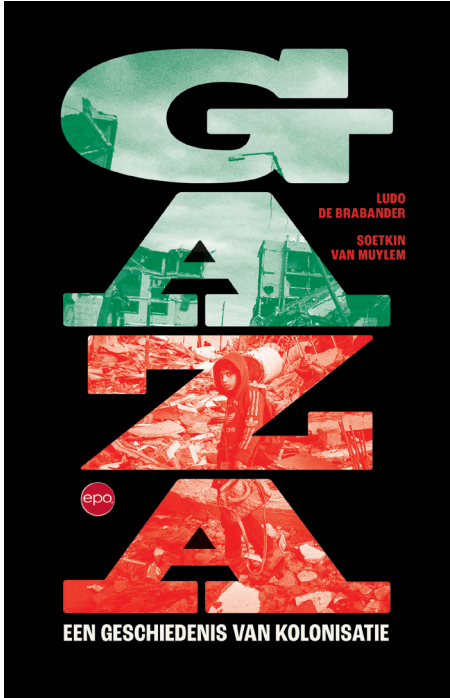
In navolging van de VS-regering, steunt het NAVO-hoofdkwartier de militaire agressie van Israël in Gaza, ondanks de verdeeldheid onder de regeringen van de NAVO-lidstaten. (België, Spanje en Slovenië betuigden enige sympathie voor de situatie van de Palestijnen). Op die manier neemt de NAVO steeds meer de rol van regeringen over, zowel op het vlak van budgettering (met de drive voor meer militaire uitgaven), oorlogsvoering, politiewerk, wetenschappelijk onderzoek, onderwijs en diplomatie - allemaal zonder zelfs enige schijn verantwoording af te leggen aan een publiek. Ondertussen voert en voedt de NAVO oorlogen in naam van de democratie.

KORT

Bestel het boek: ‘Gaza. Een geschiedenis van kolonisatie’

In het boek ‘Gaza. Een geschiedenis van kolonisatie’ verschaffen Vrede vzw-medewerkers Ludo De Brabander en Soetkin Van Muylen de broodnodige historische context bij de gruwelijke genocide die aan de gang is in Gaza. Ze schetsen het bredere conflict in Palestina en beantwoorden fundamentele vragen zoals: Waarom is dit geen religieuze kwestie?; Hoe kwam de staat Israël tot stand? Wat is zionisme?; Wat is de Nakba?; Waarom is Hamas aan de macht in Gaza en niet op de Westelijke Jordaanoever; enzovoort.

Dit abc van de Palestijnse tragedie, uitgegeven door EPO, is beschikbaar in de betere boekhandel of kan worden besteld via olga@vrede.be

		EVENEMENT
22/05 - 30/06	CONGO HAPPENING www.nazareth.be/congohappening - Eke-Nazareth	
WO 22/05	DE KOLONIE MEPT TERUG www.deburen.eu - Brussel	PANELGESPREK
WO 22/05	AFRIKA: EEN GEDROOMDE TOEKOMST www.ucsia.org - Antwerpen	PANELGESPREK
DO 23/05	SAMUEL BAKER BYANSI: 'FROM WATCHDOGS TO TRAITORS' www.groenewaterman.be - Antwerpen	BOEKVOORSTELLING
DO 23/05	AFRIKA: EEN GEDROOMDE TOEKOMST - LOÏC DE CANNIERE www.mo.be - Gent	BOEKVOORSTELLING
ZA 25/05	VIVELO PALESTINA www.viavelopalestina.be - Brussel	FETSACTIE
DO 30/05	VROUWEN IN HET VERZET TIJDENS WOII www.vrede.be - Brussel	GESPREKSNAMIDDAG
22/06 - 23/06	THIRD 24-HOUR PEACE WAVE www.no-to-nato.org - wereld	ONLINE ACTIE
05/07 - 07/07	NO TO NATO, YES TO PEACE www.nonatoyespeace.org - Washington DC	TEGENTOP
ZO 04/08	HIROSHIMA - NAGASAKI HERDENKING www.vrede.be - Gent	HERDENKING
ZA 21/09	HANG DE VREDESVLAG www.vrede.be - België	ACTIE
21/09 - 11/11	DE TERUGKEER VAN DE MENS www.vrede.be - Gent	TENTOONSTELLING
ZO 29/09	REFUGEE WALK www.refugeewalk.be - Gent	WANDELACTIE

Check geregeld onze kalender op WWW.VREDE.BE voor nieuwe acties en activiteiten!

VREDETELEX 056

Driemaandelijks tijdschrift van vzw Vrede | Dok Noord 4P 203, 9000 Gent
Editie april - mei - juni 2024

Vlaamse overheid

VREDE.BE